

קריטריונים ותנאים לאישור מתן תואר פרופסור על ידי המוסדות
(במוסדות להם אין הסמכה להעניק תואר פרופסור באופן עצמאי)
נקבע בהחלטות מל"ג מיום: 8.7.2014 , 28.10.2014 , 3.3.2015 ו-12.1.2016

א. תחולה

תקנון זה חל על מוסדות להשכלה גבוהה שלא קבלו אישור/הסמכה להעניק בעצמם תוארי פרופסור – חבר ו/או פרופסור מן-המניין באופן עצמאי¹.

ב. מבוא

מטרתו של מסמך זה להגדיר עקרונות פעולה וקריטריונים ברורים ושקופים לקידום חברי סגל לתואר פרופסור, אשר לפיהם יפעלו הוועדות העליונות של המל"ג למינוי פרופסורים. הקווים המנחים את המל"ג בהגדרת הקריטריונים הם השאיפה שהענקת תואר פרופסור-חבר או פרופסור מן-המניין במוסדות להשכלה גבוהה תיעשה על פי עקרונות דומים לאלה הקיימים באוניברסיטאות שלהן ותק וניסיון משמעותיים בעניין זה, עם שינויים הכרחיים בדגשים הנובעים מהיות חלק מהמוסדות להשכלה גבוהה מוסדות שתפקידם העיקרי הוראה. משום כך, במערכת השיקולים לקביעת תוארו של פרופסור-חבר או פרופסור מן-המניין במוסדות אלה יהיה משקל גדול יותר לכישורי ההוראה והתרומה למוסד ולקהילה מאשר באוניברסיטאות המחקר אך עדיין, כפי שמקובל באוניברסיטאות, ההישגים המחקריים של המועמד ימשיכו להיות הציר המרכזי על פיו נקבעת תוארו האקדמי של המועמד.

ג. כשירות למינוי

- (1) תואר פרופסור חבר נועד לחוקר שעבודתו מצביעה על חדשנות אמפירית (לדוגמה, מחקר בתחום שלא נחקר עד היום), תיאורטית ו/או מתודולוגית, יצירתיות ופוריות מחקרית מתמשכת ואשר עבודתו זכתה להכרה בקרב החוקרים באותו תחום, בארץ ובעולם, שאיכות ההוראה שלו במוסד מוערכת ושהוא תורם למוסד מבחינה אקדמית ומקצועית.
- (2) תואר פרופסור מן המניין נועד לחוקר שעבודתו מצביעה על חדשנות אמפירית, תאורטית ו/או מתודולוגית, יצירתיות ופוריות מחקרית מתמשכת ואשר טבע את חותמו על התחום שהוא עוסק בו ורכש בו מעמד ומנהיגות בינלאומית, איכות ההוראה שלו במוסד מוערכת ושהוא תורם למוסד מבחינה אקדמית ומקצועית.
- (3) הערכת המחקר תתבצע בין היתר לפי מכתבי המלצה, זכיה במענקי מחקר (תחרותיים ולא תחרותיים), שיפוט מאמרים לכתבי עת מקצועיים, שיתופי פעולה עם חוקרים אחרים בארץ ובעולם, הנחיית סטודנטים, תהודה של הפרסומים המדעיים, הזמנות לכנסים בינלאומיים, הזמנות להרצאות, מינויים לתפקידים באגודות מקצועיות, חברות בוועדות עריכה של עיתונים מדעיים, תפקידי שיפוט בוועדות להענקת מענקי מחקר, השתתפות בוועדות ארגון כנסים בינלאומיים וכו'.

¹ לעניין זה ראה מוסדות שקבלו אישור המועצה להעניק תואר פרופסור-חבר בתחומים ספציפיים באופן עצמאי בהתאם להחלטת המועצה להשכלה גבוהה מיום 19.4.2005.

- (4) המועמד יגיש את קורות החיים בצורה ראויה, תוך ציון כותרות ברורות לכל מרכיב ומרכיב. בעת הדיון **תשקול הוועדה העליונה את סך הנתונים**, ותשים דגש על איכות המחקר ומעמדו המקצועי של המועמד ופחות על כמות המאמרים שפורסמו על ידו.
- (5) תואר פרופסור יוענק רק למי שהינו חבר סגל ליבתי (כהגדרתו בהחלטת מל"ג בנדון) במוסד המגיש.

ד. הליך פנימי במוסד המגיש והכנת התיק להגשה

- (1) קודם להגשת התיק לוועדה, יקיים המוסד הליך פנימי אקדמי משמעותי בתיק. כלהלן:
- דיון בוועדת המינויים המוסדית בהצעה למתן תואר פרופסור חבר או פרופסור מן המניין וקבלת החלטה בוועדת המינויים המוסדית על המשך ההליכים בתיק.
 - החלטה בוועדת המינויים המוסדית על הקמת ועדה מקצועית חיצונית למוסד, שתדון ותמליץ על התאמת המועמד לקבלת תואר פרופסור.
 - מינוי ועדה מקצועית מתאימה, בה יהיו חברים פרופסורים מן התחום הרלוונטי, לפחות שלושה מהם מחוץ למוסד. בוועדות מקצועיות לתואר פרופסור מן המניין יהיו כל החברים פרופסורים מן המניין. בוועדות מקצועיות לתואר פרופסור חבר יהיה לפחות יו"ר הוועדה פרופסור מן המניין.
 - יו"ר הוועדה המקצועית יערוך מטעם הוועדה המקצועית משאל חיצוני על-ידי פנייה בכתב ל-5 פרופסורים, לפחות, בעלי מעמד אקדמי בולט בתואר השווה גבוה מהתואר המבוקש, בארץ ובח"ל, וישאל לחוות דעתם על התאמת המועמד לתואר פרופסור. במשאל חיצוני בתחום יצירה, עיצוב, אדריכלות וכיו"ב, תתאפשר גם פניה ל-1-2 אנשי מקצוע בולטים, לאו דווקא פרופסורים.
 - מכתב הפנייה יהיה בעל נוסח אחיד בכל תחום וינוסח על ידי הוועדה העליונה המתאימה. המכתב יכלול קריטריונים ושאלות מפורטות להערכת המועמד.
 - רשימת הפרופסורים שישתתפו במשאל החיצוני תיקבע אך ורק על ידי הוועדה המקצועית וללא מעורבות המועמד, ותישמר סודיות שמותיהם.
 - לפני דיון הוועדה בנושא זה, המועמד רשאי לבקש כי המשאל החיצוני לא יכלול פרופסורים שעלולים לחוות דעה על המועמד שלא על בסיס שיקולים ענייניים, ולציין את שמותיהם.
 - מסקנות הוועדה המקצועית והמלצותיה המפורטות תועברנה לוועדת המינויים המוסדית שתדון בהן.
 - כל המסמכים הנ"ל, לרבות כל מכתבי המשאל של הוועדה המקצועית וכל התשובות שהגיעו מהממליצים אליהם פנתה, כולל תשובות שליליות אם היו, יועברו ע"י המוסד לוועדה העליונה למינוי פרופסורים. הוועדה העליונה רשאית לבקש מכתבים נוספים אם סברה שיש צורך בכך.
- (2) לבקשה המוגשת לוועדה העליונה למינוי פרופסורים, יצרף ראש המוסד, מסמך (בעברית ובאנגלית) שבו יפורטו תיאור המוסד, מטרותיו והקריטריונים לפיהם מבקש המוסד מוועדת המינויים העליונה להעריך את אנשי הסגל האקדמי שלו. כמו-כן, יתייחס המוסד להיבט המגדרי בהליכי המינוי והקידום המוסדיים² מסמך זה יועבר על ידי ראש המוסד לוועדת

² בהתייחס להחלטת מל"ג מ-30/6/2015 בנושא קידום וייצוג נשים במוסדות להשכלה גבוהה.

המינויים העליונה לאחר אישורו במועצה האקדמית של המוסד. המסמך יוגש בפניה הראשונה של המוסד ומדי פעם כאשר מסמך זה יעודכן.
 (3) ועדת המינויים של המוסד תדון בהצעה על סמך התיק במלואו, אשר יובא אחר כך בפני הוועדה ואשר יכלול:

- (א) קורות חיים באנגלית;
- (ב) רשימת פרסומים;
- (ג) ביוגרפיה מדעית באנגלית, שבה יפרט המועמד את תרומותיו המדעיות החשובות לתחום מחקר ויציין את תוכניותיו לעתיד. כן יפרט בקצרה מה תרומתו היחסית בפרסומים שבהם אין הוא מחבר יחיד (כשלושה עמודים);
- (ד) עותקים של יצירותיו, עבודותיו המדעיות והמקצועיות המרכזיות;
- (ה) תיאור והערכה של הפעילות בהוראה לרבות טיב ההוראה, משאלי הוראה, תרומה בפיתוח תוכניות לימודים, שימוש באמצעי הוראה וכיו"ב. (ראש המחלקה בה מכהן המועמד יהיה אחראי לתיאור זה).
- (ו) דו"ח הוועדה המקצועית החיצונית שמונתה לתיק, יחד עם מכתבי ההמלצה שהגיעו מכל הממליצים הנשאלים אליהם פנתה הוועדה המקצועית במסגרת עבודתה.
- (ז) המלצות מפורטות של ראש החוג, המחלקה, או המכון, שתתייחסנה בפירוט גם לנחיצות המינוי לאור צורכי המחקר וההוראה של היחידה ופירוט תוכנית הקליטה של המועמד.
- (4) הוועדה רשאית לבקש מהמוסד או מכל מקור אחר נתונים משלימים כולל מכתבים נוספים או חומר מסייע נוסף לקבלת החלטותיה; כל נתון משלים או חומר מסייע שיצטבר במהלך הדיון במועמד ירשם בתיקו.
- (5) לאחר קבלת ההחלטה ע"י ועדת המינויים העליונה של המל"ג, יוחזרו כל המסמכים הנ"ל למוסד.

ה. מינוי במסלול המקביל

- (1) המסלול המקביל מיועד למועמדים מתחום היצירה האמנותית או מתחום היצירה המקצועית, שהישגיהם הייחודיים והצטיינותם הינם בתחומים של יצירה אומנותית או מקצועית והם שקולים להישגים במחקר.
- (2) כשירות למינוי:
- א. תארי פרופסור-חבר ופרופסור מן-המניין במסלול המקביל נועדו ליוצרים ובעלי מקצוע מעולים שהישגיהם המיוחדים בתחום היצירה האומנותית או המקצועית הקנו להם מוניטין ייחודי בקהילה האומנותית או המקצועית הרלוונטית, בארץ או מחוצה לה, גם אם אין הם עוסקים בפעילות מחקרית או אם אין הם בעלי תואר אקדמי, ובלבד שהם מוכשרים להנחיל לסטודנטים ידע הנסמך על הניסיון שצברו ביצירה האמנותית או המקצועית שהיא תחום התמחותם.

- ב. הצטיינות בהוראה היא תנאי הכרחי לקבלת תואר פרופסור במוסדות להשכלה גבוהה, ובמיוחד במסלול המקביל, ומצד שני, הצטיינות בהוראה לבדה אינה מצדיקה קבלת תואר פרופסור.
- ג. מועמד לקבלת תואר פרופסור-חבר או פרופסור מן-המניין במסלול המקביל נדרש להתחייב מפורשות בכתב לעבוד בהיקף של 50% משרה לפחות, ולשלוש שנים לפחות, במוסד המעוניין להעניק לו את התואר.
- (3) שמות תארי הפרופסור במסלול המקביל יהיו אלה:
- א. פרופסור יוצר (המיועד לפרופסורים מתחומי היצירה השונים) ובתרגומו לאנגלית Professor of Creative Arts
- ב. פרופסור מקצועי (המיועד לפרופסורים מכל שאר התחומים, ללא יוצא מהכלל) ובתרגומו לאנגלית Professor of Practice
- (4) "תחום ההתמחות" במסלול המקביל ייגזר משם היחידה האקדמית אליה משתייך המועמד. במקרים מיוחדים, ניתן יהיה לרשום תחום התמחות ייחודי (כגון "יזמות תעשייתית") שאינו בהכרח קיים. למוסדות להם אין הסמכה להעניק תואר פרופסור באופן עצמאי, בחירת "תחום ההתמחות" תיעשה על ידי המוסד המגיש את התיק, והיא טעונה אישור הוועדה העליונה.
- (5) סך חברי הסגל לתואר פרופסור במסלול המקביל במוסדות להשכלה גבוהה יהיה לפי המפתח הבא:
- א. בכל מוסד להשכלה גבוהה, מספר חברי הסגל בעלי תואר פרופסור במסלול הרגיל לא יפחת מ 50% מכלל הפרופסורים המכהנים בו.
- ב. במוסד להשכלה גבוהה "כללי", בו רוב היחידות האקדמיות אינן מתחום העשייה האמנותית או המקצועית, סך חברי הסגל בעלי תואר במסלול המקביל לא יעלה על שליש (33%) מכלל חברי הסגל בעלי תואר פרופסור המכהנים בו.
- (6) מוסד המעוניין לקדם חבר סגל לתואר פרופסור יחליט אם להגישו למינוי במסלול הרגיל או המקביל. למען הסר ספק, המתווה למתן תואר פרופסור במסלול המקביל, המעוגן בתקנון זה, אינו פוסל את האפשרות שיצירה אמנותית יכולה להיחשב כמחקר. יובהר כי, בכל מקרה, בסמכות הוועדות העליונות למינוי פרופסורים של המל"ג לשקולו לאשר מתן תואר פרופסור במסלול הרגיל במוסדות אמנות ויצירה.

1. תנאים לשימוש בתואר פרופסור

החליטה הוועדה העליונה למינוי פרופסורים של המל"ג לאשר את בקשת המוסד כי מועמד ראוי לתואר פרופסור-חבר או פרופסור מן המניין, בעל התואר יישא אותו על פי תנאי המוסד (אופן השימוש בתואר פרופ' ומשכו) שייקבעו בתקנון האקדמי שלו (מינויים והעלאות לתואר פרופסור).

2. אישור מתן תואר פרופסור לחבר סגל המחזיק בתואר פרופסור ממוסד להשכלה גבוהה

מוכר אחר

- מוסד להשכלה גבוהה החפץ לאשר תואר פרופסור של חבר סגל שהחזיק בתואר פרופסור מממוסד להשכלה גבוהה מוכר בישראל או תואר פרופסור שאושר ע"י הוועדות העליונות למינוי פרופסורים של המל"ג, רשאי לעשות כן במסגרת הליכיו הפנימיים על פי התקנון האקדמי שלו, מבלי להזדקק לפניה אל הוועדות העליונות למינוי פרופסורים של המל"ג.

- מוסד להשכלה גבוהה החפץ לאשר תואר פרופסור של חבר סגל שהחזיק בתואר זה ממוסד להשכלה גבוהה מחו"ל וכן מוסד להשכלה גבוהה המוכר ע"י מלי"ג יו"ש אשר מתן תואר הפרופסור האמור לא עבר אישור של הוועדות העליונות למינוי פרופסורים של המלי"ג, יגיש בקשה לוועדות העליונות למינוי פרופסורים של המלי"ג, כמקובל.
- במקרה זה, שמור לוועדות העליונות למינוי פרופסורים שיקול הדעת לנקוט פרוצדורה מקוצרת או לקיים הליך מלא של מינוי.
